

Notițe bibliografice

stau la baza Utreniei și marchează etapele formării acestei slujbe ce face parte din Liturgia timpului. În primul capitol sunt prezentate cele două tradiții bizantine: catedrală și monastică. Diferențele sunt marcate de modul de împărțire al psaltirii (elementul central al laudelor bisericești), de modul de repartiție al ciclului săptămânii și de denumirile diferite ale elementelor ce alcătuiesc slujba în cele două tradiții. În capitolul al doilea este analizată Utrenia zilelor de rând împărțită în două nuclee: slujba miezului nopții care cuprindea o parte introductivă și o psalmodie nocturnă și slujba dimineții care începe cu psalmul 50 și se termină cu doxologia urmată de ectenii. În capitolul al treilea este analizată Utrenia duminicilor, avându-se în vedere elementele specifice ale acesteia: ipacoi, evanghelie, exapostilariile etc. Dincolo de elementele descrise, studiul de față constituie deschiderea necesară pentru o analiză a utreniei, pornind de la vechile izvoare și de la analiza comparată a riturilor orientale.

Drd. Iacob Constantin

Pr. prof. dr. Ioan C. Teșu, *Frumusețea și sublimitatea preoției creștine*, Editura Doxologia, Iași, 2010, 214 pagini, ISBN 978-606-8117-03-4

Lucrarea are rolul de a redeștepta râvna pe care slujitorul altarului a simțit-o la începutul vieții preoțești, de a conștientiza pe preoți de responsabilitatea ce o poartă în raport cu sufletele ce le-au fost încredințate. Lucrarea se adresează în special studenților de la Teologie și candidaților la taina preoției, pentru o mai bună conștientizare a chemării lor și o împlinire deplină a ei. Un folos duhovnicesc pot deprinde din aceste pagini și slujitorii sfințelor altare, interesați să-și îmbunătățească slujirea și conștiința, dar și orice credincios dreptmăritor, însetat de viață duhovnicească. Cartea cuprinde opt capitole privind Taina Hirotoniei, având numeroase considerații făcute de Sfinții Părinți, de mari duhovnici, exemplari lucrători în „ogorul Domnului”, modele de viață creștină, de liturghisire și îndrumare duhovnicească. Volumul se dorește a fi o contribuție duhovnicească, de evlavie și slujire, o succesiune de meditații personale ale autorului asupra Tainei Preoției.

Pr. drd. Iulian Vasile

Monahul Moise Aghioritul, *Comuniunea pustiei și singurătatea orașelor*, trad. din limba greacă de pr. Victor Manolache, Ed. Cartea Ortodoxă, București, 2011, 160 p., ISBN 978-973-136-226-7

Monahul Moise, viețuitor în Muntele Athos, al Chilieii Sfântul Ioan Gură de Aur ce aparține de schitul Kutlumuș a alcătuit o serie de omilii duhovnicești pe seama învățăturilor acumulate în anii de asceză monahală. A prezentat public aceste omilii în Atena, în Tesalonic ș.a. în decursul anilor 1984 - 1986, după care a decis publicarea lor într-un volum. În anul 2011 autorul a permis traducerea în limba română a acestor experiențe duhovnicești, pentru credincioșii din România care întotdeauna au dat dovada de interes deosebit față de învățăturile și trăirea monahală athonită. Volumul este structurat în șapte părți precedate de un prolog. Subiectul central abordat în volum este *modelul singurătății* prezente tot mai mult în orașele supra-aglomerate, în mod paradoxal și contrastul dintre

Notițe bibliografice

această singurătate rezultată din egoism pe de o parte și comuniunea singurătății monahale, pe de altă parte. Autorul subliniază arătând statistici, faptul că din ce în ce mai multe persoane suferă de angoasă (în 1985 – peste patru sute de milioane de oameni), de singurătate, de depresie etc, fiind afectate toate categoriile sociale. În argumentarea sa, autorul prezintă evoluția societății în lipsa religiosului, care promovează egoismul și egocentrismul și duce la însingurare, pe care o numește *ispitirea societății*. Pentru îndreptarea acestei stări greșite de a fi, monahul Moise propune modelul Sfinților Părinți pe care îi și citează (Sf Maxim Mărturisitorul, Sf Ioan Damaschin, Sf Evagrie Ponticul) și identifică două căi necesare în egală măsură pentru evitarea sau îndreptarea acestui păcat: *ieșirea lăuntrică* – pe care o are omul echilibrat lăuntric, care se află în rânduială cu toate și poate astfel să poarte relații bune cu cei din jur și împărtășește acest model altora și *ieșirea cu ajutorul Bisericii* – cugetarea la Dumnezeu, participarea la slujbele și la Sfintele Taine pentru a înțelege încet, încet tainele sufletului omului. Despre aceste două idei autorul spune că „Nimeni nu poate să vorbească despre Dumnezeu și să se convingă. Dumnezeu nu poate fi demonstrat, El Se arată tainic, în inimi și uneori în locuri și ceasuri în care nu-L așteptăm” (p. 153).

Drd. Ioan-Paul Crîngașu

Pr. Dr. Vasile Gavrilă, *Nunta – comuniune întru desăvârșire*, Editura Fundației „Tradiția Românească”: Editura Sfântul Ioan Casian și Editura Mitropoliei Ortodoxe Române pentru Europa Occidentală și Meridională, București, 2011, 105 p., ISBN 978-973-87029-5-0 și ISBN 978-973-86035-6-1

Întrucât Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe a hotărât ca anul acesta să fie anul omagial al Sfântului Botez și al Sfintei Cununii, Părintele Vasile Gavrilă aduce o nouă lucrare închinată importanței Tainei Sfintei Cununii în cadrul Ortodoxiei, explicând exegetic Logodna și Taina Cununii și subliniazând rolul acesteia în căutarea accederii la Împărăția Veșnică. Deși lucrarea nu este împărțită pe capitole numerotate, găsim în cuprinsul acesteia diferite teme axate pe mistagogia Tainei Cununii: „taina iubirii” după care a fost creat omul, care caută neconținut comuniunea cu Dumnezeu și cu ceilalți, și împlinirea lui prin ceea ce a fost la început „după chipul lui Dumnezeu ..bărbat și femeie” (Fac. 1, 27) prin aceea că „cei doi nu se recunosc doar reciproc, pe sine, ci pe sine împlinit, cu deplinătatea vieții pe care o poate avea numai împreună cu celălalt” (p. 13), continuând cu explicarea rugăciunilor din cadrul slujbei Cununii, a lecturilor biblice, a dansului liturgic - de jertfă și bucurie - și a cântărilor. Totodată se evidențiază importanța încadrării Cununii în cadrul Sfintei Liturghii, prin care „Nunta dobândește dimensiunea euharistică în perspectivă eshatologică” (p. 59), iar mirele și mireasa sunt uniți prin harul Duhului Sfânt prin Euharistie întru-un Singur Trup al lui Hristos. Spre finalul lucrării, găsim informații despre scopul căsătoriei - dăruind darul vieții - și un mic îndrumător despre cum trebuie să se pregătească tinerii pentru primirea Tainei Cununii și cu trei omilii la Cununie.

Drd. Silviu Ciută